

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI
Bożentyna Pałka-Koruba

Kielce, dnia 13 maja 2014 r.

BiZK.VII.871.6.2014

Pan
Władysław Kosiniak – Kamysz
Minister Pracy i Polityki Społecznej
Przewodniczący
Trójstronnej Komisji do Spraw
Społeczno – Gospodarczych

Szanowny Panie Ministrze

Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego w Kielcach na posiedzeniu plenarnym w dniu 6 maja 2014 roku, na wniosek strony Pracodawców RP, rozpatrzyła temat projektu ***Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego Województwa Świętokrzyskiego.***

Podjęcie tego niezwykle istotnego problemu, biorąc pod uwagę zarówno dostępność obywateli do jednej z podstawowych usług publicznych, jak i wpływ sektora transportu publicznego na regionalny rozwój społeczno - gospodarczy jest efektem cyklicznego monitorowania na forum WKDS procesu wdrażania przez jednostki samorządu terytorialnego województwa świętokrzyskiego zasad organizacji i funkcjonowania regularnego przewozu osób w transporcie drogowym i kolejowym w oparciu o rozwiązania przyjęte w ustawie z dnia 16 grudnia 2010 roku o publicznym transporcie zbiorowym (Dz.U. z 2011 roku, Nr 5, poz.13).

Już w sierpniu 2012 roku w przyjętej ***Opinii Nr 6***, którą przesyłam w załączeniu, WKDS w Kielcach wskazywała niepokojące zjawisko malejącej dostępności do usług komunikacji publicznej w transporcie drogowym w wyniku likwidacji linii komunikacyjnych oraz spadku liczby kursów przewozu osób, jak również powiększania się grupy miejscowości, gdzie ze względu na niską rentowność publiczny transport nie istnieje.

Jednocześnie zidentyfikowano problem, który w opinii strony samorządowej stanowił zasadnicze ograniczenie możliwości podjęcia roli organizatora publicznego transportu zbiorowego. Jest on konsekwencją braku wprowadzenia, stosowanego w zdecydowanej większości krajów Unii Europejskiej, mechanizmu przyznawania wybranym podmiotom wyłącznych praw w zamian za realizację zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych koniecznych ze społecznego lub gospodarczego punktu widzenia. Obowiązujący przepis art. 20 przedmiotowej ustawy przewiduje zakaz przyznawania prawa wyłącznego operatorowi uprawnionemu do przewozu osób, który zawarł z organizatorem umowę o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego na linii komunikacyjnej określonej w umowie z samorządem.

Przeprowadzona w ramach prac Komisji debata nad projektem *Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego Województwa Świętokrzyskiego* z udziałem m.in. Członka Zarządu Województwa Świętokrzyskiego Jana Maćkowiaka oraz Edmunda Kaczmarka Przewodniczącego Konwentu Powiatów Województwa Świętokrzyskiego, podczas której zaprezentowana została regionalna koncepcja organizacji rynku przewozów i systemu użyteczności publicznej potwierdziła, że wprowadzenie tak znaczących zmian na rynku przewozów jest poważnym wyzwaniem, przede wszystkim w związku z trudnościami finansowymi samorządów.

Dla samorządu województwa świętokrzyskiego priorytetem jest utrzymanie i rozwój transportu kolejowego co uzasadnia fakt, że Marszałek Województwa jest zgodnie z ustawą o ptz organizatorem publicznego transportu zbiorowego w regionalnych przewozach kolejowych na terenie województwa. System kolejowy ma być uzupełniony jedynie o połączenia autobusowe łączące Kielce ze stolicami powiatów. Plan przewiduje, że połączenia miast powiatowych pomiędzy sobą będą realizowane na zasadzie porozumień zawieranych pomiędzy organizatorami transportu publicznego na terenie danych powiatów.

Budowany w oparciu o sieć szkieletową system komunikacyjny, zapewniający dostępność do głównych ośrodków administracyjnych w województwie, budzi poważne zastrzeżenia ze strony samorządów powiatów, które nie będą w stanie dalej rozwijać tego systemu na swoim terenie, stosownie do potrzeb i oczekiwań społecznych - w trybie organizowania przewozów o charakterze użyteczności publicznej.

W związku z tym realne jest zagrożenie ograniczenia do niezbędnego minimum aktywności powiatów w obszarze zrównoważonego publicznego transportu zbiorowego, którego istotą jest właśnie dążenie do zapewnienia powszechnej dostępności w tej sferze.

Rodzi to szereg negatywnych skutków, które bezpośrednio dotkną pasażerów uprawnionych do ulgowych przejazdów, ponieważ będą mogli korzystać z nich wyłącznie w przewozach o charakterze użyteczności publicznej. Ale ryzyko odnosi się przede wszystkim do realnych możliwości kreowania przez samorządy optymalnych dla mieszkańców i potrzeb lokalnych kierunków rozwoju transportu zbiorowego, co jest kluczowym założeniem ustawy o ptz.

Szeroka dyskusja na forum WKDS, wywołana zbliżającym się finałem prac samorządu województwa nad strategicznym dla publicznego transportu zbiorowego dokumentem planistycznym, zaangażowała wszystkie zainteresowane podmioty, czego efektem jest deklaracja strony samorządu województwa świętokrzyskiego przeprowadzenia wnikliwej analizy prezentowanych uwag, także w najważniejszej kwestii dotyczącej możliwości uwzględnienia połączeń między miastami powiatowymi w sieci komunikacyjnej, na której planowane jest wykonywanie przewozów o charakterze użyteczności publicznej.

Niemniej jednak przedstawiciele samorządów wskazują, że problemy w podejmowaniu roli organizatora tkwią w obecnym kształcie ustawy o publicznym transporcie zbiorowym zakazującym stosowania prawa wyłącznego wobec operatora. Dlatego coraz mocniej artykułowany jest postulat środowisk samorządowych w sprawie wprowadzenia takiej możliwości na gruncie ustawy o ptz.

W związku z akceptacją powyższego stanowiska przez strony uczestniczące w pracach WKDS (bez udziału przedstawicieli związków zawodowych), ponownie rekomendujemy

potrzebę dokonania nowelizacji ustawy o ptz w omawianym zakresie. Wprowadzenie do katalogu uprawnień samorządów instytucji prawa wyłącznego, w ramach określonych rozporządzeniem (WE) nr 1370/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 roku dotyczącym usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego, będzie mechanizmem zapewniającym realizację usług o charakterze użyteczności publicznej na określonej linii lub sieci komunikacyjnej. Umożliwienie podmiotowi świadczącemu usługi publiczne, prowadzenia ich na danej linii z wyłączeniem innych podmiotów na tej trasie zwiększy rentowność operatora, dzięki czemu mniejsze będą koszty budżetowe samorządów. Pozwoli to również na zapewnienie obsługi linii niedochodowych, a tym samym zwiększenie dostępności pasażerów do transportu publicznego głównie na obszarach wiejskich, gdzie nie ma żadnej konkurencji.

Biorąc pod uwagę nikły stopień zaawansowania prac nad założeniami do planów transportowych w samorządach terytorialnych w woj. świętokrzyskim, wyrażam obawę o to w jaki sposób będzie funkcjonować transport publiczny w coraz bliższej perspektywie 2017 roku. Dotyczy to również sytuacji, w której znaczna część uprawnionych pasażerów (uczniowie, osoby starsze, niepełnosprawne) zostanie pozbawiona możliwości korzystania z ulgowych przejazdów w transporcie lokalnym ze względu na fakt, iż część jednostek samorządowych ograniczając swoje kompetencje z powodu braku środków finansowych nie opracuje planów transportowych i nie zorganizuje przewozów o charakterze użyteczności publicznej.

WKDS w Kielcach dostrzega także trudności przewoźników, którzy na tym etapie nie wiedzą jak ukierunkować działalność swoich przedsiębiorstw, jakie inwestycje zaplanować aby spełnić wymagane normy dotyczące taboru, czy standardu usług. Tymczasem działalność przedsiębiorstw transportowych jest ważna dla regionalnej gospodarki, jak i dla rynku pracy, więc to opóźnienie i dla tych podmiotów może mieć negatywne skutki.

Panie Przewodniczący, przekazuję powyższe informacje zaniepokojona skalą wskazywanych problemów przez samorządy terytorialne (na posiedzeniu WKDS artykułowane z poziomu województwa i powiatów), które utrudniają realizację kluczowego celu ustawy o publicznym transporcie zbiorowym jakim jest pełnienie funkcji organizatora w zakresie planowania, organizowania oraz zarządzania w sferze usług publicznych - oczekujących od wielu lat poprawy ich dostępności i jakości. Liczę, że spotkają się ze zrozumieniem w resorcie transportu, który może przeprowadzić pogłębione analizy na ten temat i zainicjować zmiany w kwestii prawa wyłącznego.

Jednocześnie zapewniam, że będziemy kontynuować monitorowanie procesu opracowywania przez samorządy woj. świętokrzyskiego planów zrównoważonego publicznego transportu zbiorowego i diagnozowanie barier oraz ryzyka w zakresie tworzenia nowoczesnego rynku przewozów, skierowanego na potrzeby pasażerów i potrzeb lokalnych.

Załącznik:

Opinia nr 6/2012

WKDS w Kielcach

2 porównanie
PRZEWODNICZĄCA
WOJEWÓDZKIEJ KOMISJI
DIALOGU SPOŁECZNEGO

Bożentyna Pałka-Koruba
WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI